

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, в.о. ректора Вищого навчального закладу «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»

УДК 338.242.2:[65.012.122:338.43]

ПІДХІД ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ ІНТЕГРОВАНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В МЕЖАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ

THE APPROACH OF FUNCTIONAL INDEPENDENCE OF ECONOMIC DIAGNOSTICS AN INTEGRATED WITHIN THE A SPECIAL FUNCTION

У статті обґрунтовано підхід функціональної самостійності діагностики у рамках спеціальної підсистеми. Доведено, саме цей підхід отримав підтвердження та закріплення своєї теоретико-методологічної основи, який встановлює загальні для галузей промисловості положення і вимоги відносно побудови та функціонування управління підприємствами.

В статті обґрунтовано підхід функціональної самостійності діагностики в рамках спеціальної підсистеми. Доказано, именно этот подход получил подтверждение и закрепление своей теоретико-методологической основы, который устанавливает общие для отраслей промышленности положения и требования относительно построения и функционирования системы управления предприятиями, объединениями.

The paper emphasizes of functional independence in the special of diagnosis subsystem. We prove this approach was confirm and consolidate their theoretical and methodological framework, which sets out the general provisions for industries and requirements for build and to use management of enterprises.

Ключові слова: інтегрована (монолітна) економічна діагностика, підхід, рамки, спеціальна підсистема управління, функціональна самостійність, ціль

Ключевые слова: интегрированная экономическая диагностика, подход, рамки, специальная подсистема, функциональная самостоятельность, цель

Keywords: integrated (monolithic) economic diagnostics, approach, framework, special management subsystem, the functional independence, purpose

ВСТУП

Децентралізація функції діагностики і включення часткових економіко-аналітичних завдань у різні функціональні підсистеми виступає локальним підходом до розвитку діагностики. У цих умовах виникає методологічна та організаційна відокремленість завдань діагностики, порушуються інформаційно-технологічні зв'язки, існуючі між різними економіко-аналітичними завданнями, допускаються дублювання економіко-аналітичних розрахунків, збір й уведення в систему зайвої інформації. При цьому зовсім не гарантується отримання необхідного виходу, оскільки цілий ряд завдань діагностики дуже скрутно із-за їх змісту включити у ті або інші конкретні підсистеми. І крім того, через нестачу початкової інформації у таких підсистемах завдання діагностики вирішуються нерідко за спрощеними алгоритмами. Як свідчать погляди фахівців [1-10] та інших, розосередження завдань економічної діагностики за різними функціональними підсистемами вступає у протиріччя із вимогами системного підходу, веде до порушення принципів інтегрованої обробки інформації, не забезпечує потреб управління у комплексності аналітичних розрахунків. Діагностиці надається другорядна, підпорядкована роль по відношенню до інших підсистем системи управління.

МЕТА РОБОТИ полягає в удосконаленні організації діагностики за умови усунення недоліків систем управління шляхом створення у них самос-

тійної функції інтегрованої економічної діагностики, у рамках якої забезпечити розвиток цієї підсистеми.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічним базисом науково-практичної статті виступає діалектичний метод і положення теорії інтегрованої економічної діагностики та управління. У процесі дослідження знаходили використання наступні методи: *абстрактно-логічний* (для теоретико-методологічного узагальнення і формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні теоретичних та практичних методик інтегрованої економічної діагностики і управління); *економіко-статистичний*, *розрахунково-конструктивний*, *порівняльний* (при комплексному аналізі та оцінці стану підсистеми інтегрованої економічної діагностики в управлінні); *групування* (із метою надання характеристики сучасної практики інтегрованої економічної діагностики в управлінні) і інше.

РЕЗУЛЬТАТИ

Не витримує серйозної критики й підхід до розвитку діагностики, згідно із яким діагностика об'єднується у конкретних підсистемах із іншими функціями управління, зокрема із плануванням і обліком. Дійсно, планування та облік виступають інформаційним фундаментом діагностики. У свою чергу на базі діагностики будуються економіко-математичні моделі поточного і перспективного планування. Проте, незважаючи на тісний зв'язок усіх

функцій управління один із одним, виконується кожна із них у різний час, а сама структура моделей діагностики із точки зору математичного апарату та програмного забезпечення виступає класом завдань, відмінних від завдань планування й обліку. Особливості завдань економічної діагностики як класу обумовлені цілями економічної діагностики і її роллю у процесі управління, а також способом підходу до дослідження процесів виробничо-господарської діяльності. Вказаним завданням властиві використання системи показників, які характеризують різні сторони господарської діяльності, дослідження взаємозв'язків показників, виявлення та вимір їх змін, встановлення причин змін показників і визначення тенденцій цих змін на перспективу. Характерними рисами завдань діагностики виступає використання для отримання результатних показників спеціальних економіко-математичних способів та прийомів, спеціальних програмних засобів, орієнтація на вихідні масиви інформації нормативних, планових і облікових завдань тощо. У той же час створення підсистем техніко-економічного планування та діагностики й оперативно-виробничого планування і діагностики орієнтує діагностику на цілі й інформаційну базу в основному цих ділянок управління, звужуючи тим самим круг аналітичних розрахунків на шкоду комплексності діагностики. Об'єднання функції діагностики із функцією обліку у підсистемі обліку та діагностики, як це підтверджує практика, також об'єднує інформаційну базу діагностики, орієнтуючи її виключно на використання і цикл обробки бухгалтерської інформації, у зв'язку із чим діагностика втрачає не лише свою комплексність, але й оперативність, знецінюючи тим самим ефект швидкодії.

Дуже проблематичним представляється і створення у системі управління підсистеми діагностики й регулювання. Із одного боку, завдання діагностики вирішуються безпосередньо для здійснення функції регулювання, але із іншого боку, регулювання виступає цілком самостійною функцією системи управління, яка завжди йде за діагностикою, але ніколи не замінює її. Використання аналітичної інформації для ухвалення управлінських рішень свідчить про взаємозв'язок суміжних управлінських функцій, про роль, важливість діагностики як інформаційної бази регулювання, але не може заперечувати самостійної ролі функції економічної діагностики в управлінні.

Вказані функції управління розрізняються за алгоритмами свого здійснення. Крім того, у порівнянні із діагностикою регулювання нині найменш досліджене у теоретичному відношенні. Це стосується встановлення переліку завдань регулювання, диференціації їх на стандартні та нестандартні, на ті, які автоматизуються і не автоматизуються, розробки алгоритмів вирішення завдань регулювання для різних рівнів управління, ситуацій та інше. Не викликає сумнівів, що вказані питання представляють область спеціального наукового дослідження і зважаючи на свою складність вимагають для свого вирішення ще немало

часу. На наш погляд, об'єднання у системі управління функцій діагностики та регулювання в одну підсистему у даний момент створило б тільки додаткові труднощі на шляху розвитку функції діагностики господарської діяльності на підприємствах, об'єднаннях.

Усе вищевикладене свідчить на користь підходу – функціональної самостійності діагностики у рамках спеціальної підсистеми. Саме цей підхід отримав підтвердження і закріплення своєї теоретико-методологічної основи, який встановлює загальні для галузей промисловості положення та вимоги щодо побудови, функціонування управління підприємствами і об'єднаннями.

ВИСНОВКИ

Докорінне покращення організації діагностики у вказаних ланках виробництва може бути досягнуте, як свідчить наявний практичний досвід, за умов усунення істотного недоліку діючих і проєктованих систем управління шляхом створення та розвитку у них самостійної підсистеми інтегрованої економічної діагностики, у рамках якої можна було б забезпечити комплексний розвиток цієї найважливішої функції управління. Виділення економічної діагностики у самостійну функціональну підсистему об'єктивно виходить, по-перше, із самостійної ролі цієї функції у процесі управління, по-друге, із системних аспектів цієї проблеми, тобто системного підходу, і, по-третє, підтверджується усією попередньою практикою розвитку, яка показала, що локальний розвиток часткових завдань не здатний забезпечити істотне поліпшення організації економічної діагностики на підприємствах, ін.

Список використаних джерел

1. Вяликов, Д.С. Разработка мероприятий по повышению качества услуг населению / Д.С. Вяликов. - М.: Лабор. Книги, 2010. - 109с.: ил., табл.
2. Гетьман, О.О. Економічна діагностика: навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал; М-во освіти і науки України. - К.: Центр навч. літератури, 2007. - 307 с. - Бібліогр.: с. 287.
3. Загорна, Т.О. Економічна діагностика: навч. посібн. / Т.О. Загорна; Мін-во освіти і науки України. - Київ: Центр учбової літератури, 2007. - 400 с.
4. Крылов, С.И. Развитие методологии анализа в сбалансированной системе показателей / С.И. Крылов. - М.: Финансы и статистика, 2010. - 149 с.
5. Кузубов, С.А. Интеллектуальные активы: учёт, анализ и аудит / С.А. Кузубов. - Москва: Финансы и статистика, 2009. - 181, [1] с.: ил., табл.
6. Лабутин, К.М. Управленческое консультирование: менеджмент-консалтинг / Лабутин К.М. - М.: Лаборатор. Книги, 2010.- [96] с.: ил., табл.
7. Миронов, Д.В. Управление инновационными процессами на предприятии / Миронов Д.В. - М.: Лабор. Книги, 2010. - 83,[2]с.: ил., табл.
8. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: монографія / М.О. Кизим, В.А. Забродський, В.А. Зінченко. - Х.:ВД«ІНЖЕК», 2003. - 144 с.
9. Хома, І.Б. Структурно-функціональна діагностика рівня економічної безпеки машинобудівного підприємства: [монографія] / І.Б. Хома. - Львів: Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2010. - 232с. - Бібліогр.: с.221-231.
10. Четкарев, Д.О. Методы достижения конкурентоспособности предприятия / Д.О. Четкарев. - Москва: Лаб. книги, 2010. - 87 с.